

vergadering **C193**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 28 maart 2024

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de situatie van de kinesitherapeuten in het buitengewoon onderwijs – 1493 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het planlastrapport – 1488 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het planlastrapport – 1500 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevindingen van de onderwijsinspectie over de planlast – 1504 (2023-2024)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het eerste planlastrapport van de onderwijsinspectie – 1511 (2023-2024)	5
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de actiepunten van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs rond de inclusie van cognitief sterk functionerende studenten – 1484 (2023-2024)	15

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de situatie van de kinesitherapeuten in het buitengewoon onderwijs – 1493 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, recent ontving u een schrijven van de beroepsvereniging van kinesitherapeuten AXXON. Ook de collega's in de commissie Onderwijs ontvingen dezelfde brief. Ze vestigen de aandacht op de situatie van de kinesitherapeuten in het buitengewoon onderwijs.

Vorig jaar was de beroepsvereniging al eens op uw kabinet om hun dossier te bepreken. Daar hadden ze het onder andere over de verloning van de masters en licentiaten kinesitherapie die nog steeds gebeurt volgens barema 337 in plaats van 542. Nochtans kan de opleiding sinds 2007-2008 nog enkel gevolgd worden via een masteropleiding. Bovendien werd het beroep in 2018 ook ingeschaald op niveau zeven van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Uit een schriftelijke vraag van mezelf leren we dat er in totaal maximum 288 masters kinesitherapie werkzaam zijn in het buitengewoon onderwijs. We spreken dus over een behoorlijk kleine groep mensen.

Minister, erkent u de vraag naar een correcte verloning voor de masters in de kinesitherapie in het buitengewoon onderwijs van de beroepsvereniging voor kinesitherapeuten? Becijferde u ondertussen al hoeveel extra middelen er nodig zullen zijn om deze groep volgens barema 542 te betalen? Welke acties zult u ondernemen om de vraag in te willigen, of ziet u alternatieven om aan de probleemstelling tegemoet te komen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik begrijp vanzelfsprekend de vraag van de kinesitherapeuten. Niemand zegt graag nee en iedereen graag ja tegen een loonsverhoging zonder dat er extra prestaties tegenover staan. Het is wel zo dat er, naast de kinesisten, nog andere personeelsleden in het onderwijs zijn met een masterdiploma die ook op bachelorniveau betaald worden. Het zou dan vreemd overkomen om leerkrachten met masterdiploma's als bachelors te blijven betalen en kinesisten of ergotherapeuten wel meer te betalen.

Naar aanleiding van het bezoek van de beroepsvereniging heb ik laten uitrekenen hoeveel extra budget het zou vergen om de kinesisten met masterdiploma, hetzij de salarisschaal 542 voor wie geen lerarenopleiding heeft, hetzij de salarisschaal 501 voor wie dat wel heeft, te laten betalen. Als we de verloning zouden optrekken tot schaal 542, kost dat om en bij 3 miljoen euro, recurrent natuurlijk, terwijl het loon optrekken tot schaal 501 meer dan 3,7 miljoen euro zou kosten. In onze onderwijsbudgetten is dat relatief, maar je moet rekening houden met het gegeven dat het gaat om een beperkte groep mensen en dat je dan andere beroepsgroepen gaat benadelen. Ik moet ook in rekening brengen dat door deze extra investering geen extra leerkrachten voor de klas zouden kunnen ressorteren. De personeelsleden die niet voor de klas staan, maar de secundaire processen ondersteunen, zouden extra verloond worden en diegenen die de primaire processen verrichten, niet.

Alles welbeschouwd, denk ik dat dit best, zoals gebruikelijk, wordt meegenomen in het kader van de besprekingen rond de cao en in het dan voorliggende

budgettaire plaatje. Dat hangt natuurlijk ook samen met de prioriteiten die op dat moment worden gesteld en het zogenaamde eisencahiers van de vakbonden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, zoals in de brief en wellicht ook in het onderhoud vermeld werd, wordt de problematiek van de kinderen in het buitengewoon onderwijs elk jaar complexer. Er dreigt een niet-invulling van de uren therapie wegens het feit dat er steeds meer mensen door het tekort aan krachten kiezen voor andere jobs waardoor de ontwikkelingskansen van de kinderen op de school beperkt worden. De kinesitherapeuten zijn van groot belang om via therapie de ontwikkeling van leerlingen te stimuleren. Daardoor moeten leerkrachten ook steeds meer klassikaal en onvoldoende onderlegd bepaalde opdrachten, oefeningen overnemen van zaken die eigenlijk basisvaardigheden zijn zoals leren spreken, schrijven, enzovoort, maar ook de oefeningen die nodig zijn en de therapie die nodig is om echt tot leren te komen. De leerkrachten moeten die taken overnemen, maar ze zijn er eigenlijk niet voor opgeleid. Nog erger: op die manier geraakt de onderwijstijd natuurlijk ook ingevuld met andere taken.

Daarom heb ik de uitdrukkelijke vraag om dit toch te overwegen, zeker omdat u zegt dat als men dit aanpast, er geen enkele leerkracht bij komt, maar het gaat ook over het aantrekken van het personeel en het houden, het retentiebeleid. Meer en meer zien we dat dit toch wel iets is dat beslissend is. Willen we die leerlingen in het buitengewoon onderwijs ook effectief het beste onderwijs geven dat zij ook verdienen, dan denk ik dat dit een legitieme vraag is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ja, niks menselijks is ons vreemd. Ik begrijp dat de verleiding heel groot is voor verkiezingen om eenieder die iets eist, over iets klaagt of iets vraagt, gelijk te geven. Ik heb dan de weinig benijdenswaardige taak om te wijzen op verantwoordelijkheden en budgetten die er zijn. En er is trouwens ook het cascade-effect. Dat is vanzelfsprekend. Nogmaals: een diploma van kinesist kon op het niveau van bachelor behaald worden. Op dat vlak is het enigszins een restant van de mogelijkheid die er in het verleden bestond. Toen werd dit geacht voldoende te zijn voor de steun die er in het buitengewoon onderwijs nodig was. Het ambt van orthopedagoog wordt wel op het niveau master betaald, maar die aanpassing is destijds ook gepaard gegaan met een aanpassing van de uren die nodig zijn om die ambten in te richten.

Als je dat met een gesloten portefeuille zou doen, dan zou dat gepaard gaan met een reductie in het personeelsbestand van de scholen buitengewoon onderwijs. Ik veronderstel dat je dan die piste niet wilt bewandelen en dat men dat moet bekijken in het kader van een cao om dan te spreken over het verlonen van masters op masterniveau. Maar dan kun je het niet enkel hebben over deze groep van de kinesisten. Dan zul je het zeker ook moeten hebben over het verlonen van diegenen die bezig zijn met de primaire processen, namelijk de leerkrachten, waarvan er ook vandaag nog zijn die een masterdiploma hebben, maar wel betaald worden als bachelor. De ene trein verbergt hier een andere trein, zegt men dan in het Frans. Er zitten dus nog wat treinen achter deze trein.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik snap natuurlijk dat dit materie is die in een cao moet worden onderhandeld. Ik hoop echt dat er ook rekening mee gehouden wordt. Maar vooral, minister: waarom vind ik dit een zeer legitieme vraag? Dat is omdat de kinesitherapeuten alleen maar kunnen worden opgeleid als master. Dat betekent dat er ook geen oplossing is als er zich geen masters meer aandienen

en als ze op een andere plaats wel als master kunnen worden verloond. Dan geef ik het u op een blaadje, dan zorgen we ervoor dat die leerlingen in het buitengewoon onderwijs ook niet meer op een voldoende goede manier worden ondersteund, maar 'un train peut en cacher un autre'. Ik denk dat we deze trein niet mogen missen. Ik hoop dat dit meegenomen kan worden in de cao.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het planlastrapport – 1488 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het planlastrapport – 1500 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevindingen van de onderwijsinspectie over de planlast – 1504 (2023-2024)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het eerste planlastrapport van de onderwijsinspectie – 1511 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Jan Laeremans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Meer dan vier op de vijf leerkrachten en directies worstelen met veel planlast in hun job. Dat blijkt uit het eerste planlastrapport, waarover De Tijd een tijdje geleden berichtte. De belangrijkste oorzaak is de individuele aanpak voor leerlingen die extra zorg nodig hebben, of net meer uitgedaagd moeten worden.

Om zicht te krijgen op de planlast zette de onderwijsinspectie op verzoek van de Vlaamse Regering een actieplan op, met daarin een grootschalig onderzoek. Vanaf mei 2022 tot juni 2023 bevroeg de dienst zo'n 8500 mensen in het onderwijs naar wat die planlast precies is en waar hij opduikt.

Hoewel planlast een subjectieve beleving is van hoe zinvol of effectief een bepaalde taak of verantwoording is, heeft die reële gevolgen zoals stress, verwarring, frustratie en emotionele uitputting, zegt de inspectie. Dat bedreigt de onderwijskwaliteit, die al dalend is.

Uit het rapport blijkt dat 83 procent van de onderwijsprofessionals 'veel' tot 'heel veel' planlast ervaart. Het probleem zit overal. De functie, het onderwijsniveau en het aantal jaren ervaring maken weinig verschil.

Planlast blijkt meer te zijn dan de typische 'papieradministratie'. De individuele aanpak van leerlingen scoort het allerhoogst als veroorzaker van planlast.

Op de vraag wie voor al die planlast verantwoordelijk is, wijst 80 procent de onderwijsinspectie met de vinger. Ook de verantwoording aan koepels en

inrichtende machten ervaart 78 procent als planlast. De externe vraag van ouders naar verantwoording is voor 56 procent een planlastveroorzaker.

Minister, welke concrete inspanningen zijn er al geleverd om de administratieve planlast van leerkrachten en directies te verminderen? Hebben die effect gehad volgens het onderzoek van de inspectie?

Hoe zal de planlast die de inspectie zelf vraagt, worden aangepakt?

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Collega's, minister, mijn inleiding is eigenlijk overeenkomstig met die van mevrouw Vandromme. Ik vind het een beetje zot om net dezelfde informatie hier opnieuw voor te lezen, dus ik ga gewoon rechtstreeks naar mijn vragen gaan.

Minister, ik heb volgende vragen bij het planlastrapport.

Welke aanbevelingen uit het rapport kunt u nog meenemen in uw beleid?

Hoe kunt en zult u de onderwijsverstrekkers aansporen om werk te maken van die planlastvermindering?

Welke stappen zal en kan de onderwijsinspectie zelf nog nemen om planlast tot een minimum te herleiden?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Gaat u ook de inleiding schrappen?

Johan Danen (Groen): Ik zal het goede voorbeeld van mijn collega volgen. Ik ga mijn inleiding schrappen, omdat die bekend is. Het is wel zo dat de perceptie van planlast energie opslorpt van waar het in het onderwijs echt om gaat, namelijk leerlingen laten komen tot leren. Dat moeten we toch allemaal beogen. Dit draagt bijgevolg ook bij tot minder voldoening bij de leerkracht. Ook zorgt dit voor stress, frustratie en uitputting, en dat moeten we proberen te vermijden, die drie laatste elementen.

De vragen die ik voor u heb, zijn de volgende.

Een bijkomende moeilijkheid is dat leerkrachten het nut wel inzien van bepaalde taken. Ze zeggen dat ze dat wel moeten doen en dat het erbij hoort, zoals remediërings- en verdiepingsoefeningen. Maar de bijbehorende administratie en planning zorgt voor planlast of wordt als dusdanig beschouwd. Hoe kun je daarop ingrijpen?

Wat mij zelf ook wel verwonderde, is dat slechts 50 procent van de scholen beleidsmatig inzet op planlastvermindering; 22 procenten van de leraren ervaart dat zo. Daarnaast biedt de regelgeving ruimte om de planlast te verminderen. Hoe kun je scholen meer en beter ondersteunen, zodat ze hier beleidsmatig beter op kunnen inzetten?

De planlastcalculator is een interessant instrument voor individuele leerkrachten en schoolteams. Hoe vaak werd de calculator ingevuld? Kunt u ons daar inzicht in geven? Hoe ga je dit instrument inzetten om de planlast effectief – op het niveau van de invullende leerkracht of het de invullende schoolteam – te verminderen. Hoe zorg je ervoor dat scholen van inzicht tot actie komen?

En dan is er de volgende vraag, die gaat over de versobering van de regelgeving. Vlaanderen versoberde zijn regelgeving. Zijn er al effecten zichtbaar? Plant u nog verdere versoberingen?

Dat waren de vragen die ik voor u had.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): De mevrouw van Vooruit zou ook graag nog even aansluiten. *(Gelach)*

Dat was een mopje richting uw fractieleider, mijnheer Laeremans.

Ik sluit uiteraard graag aan, want als je met leerkrachten praat en hen vraagt waar zij vinden dat het probleem zit dat de job soms te weinig aantrekkelijk en te zwaar te maakt, dan wijzen ze altijd op twee dingen. De werkdruk is ten eerste te hoog wegens te veel taken in de klas, en te weinig personeel en ondersteuning. En ten tweede is er de planlast.

Die planlast is duidelijk een veelkoppig monster, en daarom ook niet altijd makkelijk te bestrijden. Dat blijkt ook uit onderzoek. Er wordt gesproken over het zogenaamde lasagnemodel, waarbij elke laag – overheid, onderwijsverstrekkers, pedagogische begeleidingsdiensten, onderwijsinspectie, directie, leraren zelf – altijd maar een nieuwe laag aan interpretatie aan regels, rapportering toevoegt. Daardoor wordt het geheel zwaarder en groter. Daardoor is het ook niet altijd makkelijk om er iets aan te doen, omdat zoveel mensen een deel van de verantwoordelijkheid dragen.

Het was op zich dus zeer positief dat de Vlaamse Regering in haar regeerakkoord deze keer heel duidelijk een opdracht heeft gegeven aan de onderwijsinspectie om te proberen om die strijd met de planlast aan te gaan. Dat resulteerde in dat referentiekader 'Alert voor planlast', de planlastcalculator, de planlastradar, een periodiek planlastrapport, waarin diezelfde onderwijsinspectie haar bevindingen en aanbevelingen bundelt.

Het eerste planlastrapport dat uitgekomen is, geeft nogmaals aan dat er echt een groot probleem is. De collega's hebben al opgesomd wat daar de grote bevindingen zijn. Ik zeg het, dit is geen gemakkelijk probleem, dus ik vind dit een goede gelegenheid om daar al een eerste keer over van gedachten te wisselen. Ik ben benieuwd naar uw bevindingen bij dit eerste planlastrapport, minister.

Uit het planlastrapport blijkt natuurlijk ook dat er heel erg naar de onderwijsinspectie gekeken wordt, ook als een bron van planlast. Op welke manier denkt u dat de onderwijsinspectie een minder planlast veroorzakende rol zou kunnen opnemen?

Wat is uw visie? Wat zijn maatregelen die u eventueel nog in uw mouw hebt, of waaraan u denkt, om de planlast te verlagen? Ziet u daar een rol in voor externe partners? Ik vind die planlastcalculator een super interessant instrument. De grote uitdaging is daarna om directies te helpen – op een moment dat ze overbevraagd zijn – om daar heel concreet mee aan de slag te gaan, want dat vraagt opnieuw overleg met het team en andere betrokken partijen. Hoe kijkt u naar het betrekken van externe partners, de pedagogische begeleidingsdiensten of de inspectie zelf, om met de scholen na zo'n planlastcalculator een traject af te leggen om de knelpunten waar planlast opgebouwd wordt, aan te pakken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Eindelijk kunnen we deze discussie voeren op basis van een cijferrapport, een nulmeting, een analyse door de onderwijsinspectie, omdat ik hen die opdracht ook heb gegeven. Voorheen discussieerden we vooral op grond van casuïstiek, anekdotiek. We kunnen vanaf nu discussiëren op basis van cijfers. En vanaf nu kunnen we planlast ook eindelijk systematisch in kaart

brengen. De onderwijsinspectie zal jaarlijks rapporteren over de resultaten van de planlastcalculator en de planlastradar. Ook de VOI.CE-bevraging over planlast, die een bron was voor dit rapport, zal op regelmatige basis herhaald worden. Aangezien dit het eerste rapport is, hebben we natuurlijk ook geen vergelijkingsmateriaal om het effect van genomen maatregelen te kunnen afmeten.

Ik zeg misschien eerst dat we het onszelf niet makkelijker gemaakt hebben door planlast heel ruim te definiëren en te operationaliseren. Want planlast wordt hier bevraagd als: in wat steek ik als leraar, directie, schoolteam, veel energie, en wat is daarvan het resultaat, wat is de mate van impact? Eigenlijk betekent dit concreet dat men bepaalde taken als planlast kan ervaren, omdat men er veel tijd in steekt en het minder oplevert. Maar dat betekent nog niet dat die taken niet zinvol zouden zijn. Het is net door deze definitie te hanteren – operationalisering – dat er ook bepaalde kerntaken in dit onderzoek naar voren komen die worden aangemeld als planlast. Dat heeft natuurlijk met de vraagstelling te maken. Een heel open, ruime, vraagstelling. Die nuance moet je dus wel in het achterhoofd houden bij het interpreteren van de resultaten.

Als we kijken naar de vijf planlastveroorzakers die het meest werden vernoemd, dan zien we opnieuw dat de verantwoordelijkheid gedeeld is. Ik ben dan ook de eerste om te zeggen dat we als overheid de hand in eigen boezem moeten steken, ook al komt men er misschien niet slecht uit in de ranking. Als je dus ziet dat de percentages worden aangeduid, verwijst men bij 83 procent naar de onderwijsinspectie, bij 83 procent naar de koepels, voor 59 procent naar de ouders, en voor 50 procent naar de regelgeving. Maar je moet die ruime definitie in het achterhoofd houden.

Maar ook wij moeten initiatieven nemen als overheid. Ik denk dan aan het afschaffen van het M-decreet, en het invoeren van het wettelijk vermoeden van deskundigheid. Maar veel heeft ook te maken met hoe zaken op schoolniveau vorm krijgen. Dan kun je een heel gemakkelijk voorbeeld gebruiken, namelijk het leerlingvolgsysteem. Ik heb dat al enkele keren naar voren geschoven, maar het blijkt in de praktijk ook een belangrijke bron van planlast en ergernis te zijn.

Tegen de leerkrachten die aangeven dat ze twintig pagina's per leerling moeten schrijven, over verschillende evaluaties en kenmerken, tot de genderidentiteit toe, wil ik heel duidelijk zeggen: dat moet niet van Brussel. Dat moet niet. We hebben dat ook in onze communicatie duidelijk opgenomen, met de slogan: 'Dat moet niet van Brussel.' Maar daar kom ik zo dadelijk op terug.

Ik citeer uit het planlastrapport: "De overheid schrijft niet voor hoe een leerlingvolgsysteem eruit moet zien, wat erin geregistreerd moet worden en wat niet." De overheid vraagt enkel dat een leerling wordt opgevolgd en dat er een leerlingenbeleid en zorgbeleid wordt gevoerd en uitgewerkt. Dat zijn natuurlijk kerntaken, maar al dat papier is niet nodig. Op de website die ook bij de planlastposter hoort, hebben we heel duidelijk vermeld dat je zaken waar je niets mee doet, niet hoeft te registreren. Dat is misschien gewoon een heel eenvoudig criterium.

Ook rond rapportering, dat is dan een ander element uit de top vijf, bestaan er heel wat planlastmythes, namelijk de verwachting dat je van elke leerling een dossier moet kunnen voorleggen, maar ook de verwachting dat je op elke evaluatie moet aangeven welke eindtermen getoetst worden. Dat moet dus niet van Brussel. We hebben er net voor gezorgd dat we heel wat adviezen en overlegmomenten, die vroeger wel vereist waren, hebben geschrapt, bijvoorbeeld in de relatie tussen school en het CLB. Ik verwacht dus ook dat de planlastdruk op dat punt zal afnemen de komende jaren.

Daarnaast heb ik ook altijd wel aan mijn administratie gevraagd om een planlast-reflex te ontwikkelen, wat de logica zelve is. Ze moeten voor elke maatregel die we uitvaardigen, nagaan of de vragen die men oplegt of stelt op administratief niveau een zekere rapporteringsplicht met zich meebrengen, om op dat vlak een planlastreflex voor de dag te brengen. We hebben dat ook zelf gedaan. We hebben een schrappingsdecreet ingediend, met de schrapping van verschillende bepalingen en de afweging van wat nog actueel en relevant is. Op dat vlak hebben we ook wel stappen vooruitgezet.

Er zijn ook nieuwe initiatieven van de administratie die tot doel hebben om de bestaande administratieve lasten te verlichten. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) is bijvoorbeeld gestart met een project waarbij het beheer van de omkadering van een school in de toekomst rechtstreeks kan gebeuren via een webservice vanuit de schoolsoftware. Daardoor krijgen de scholen niet alleen het meest actuele beeld van hun omkadering, maar ook een serieuze daling van de planlast. In de toekomst willen we ook de administratieve gegevens van een school op diezelfde manier beheren.

Ik verwijs ook graag naar de planlastcampagne die we gevoerd hebben richting de scholen, met een poster. Er stonden vijf zaken op. Die zaken moeten niet van Brussel. Het was vooral een verwijzing naar de mythes over planlast en de doorverwijzing naar nuttige instrumenten, zoals de planlastcalculator.

Ik wil ook nog even stilstaan bij het gegeven dat naast de koepels, ook de onderwijsinspectie zelf door veel leerkrachten wordt ervaren als een bron van planlast. Ook dat wisten we al. Op de vraag waarom leerkrachten iets moeten doen, krijgen ze heel vaak het antwoord dat dat moet van de onderwijsinspectie. Daarop inspelend heb ik een omzendbrief gemaakt. Dat was ook in de wetenschap dat, zelfs wanneer je aan scholen zegt dat dat niet moet van de onderwijsinspectie, men denkt dat ze het uiteindelijk toch zullen vragen. Er worden dan bepaalde verhalen gedeeld. Die circuleren onder directeurs en leerkrachten. Daarbij sterkt men zichzelf in de overtuiging dat ze toch maar beter een papieren last of administratie bijhouden.

Vandaar dat we een heel duidelijke omzendbrief uitgevaardigd hebben. Een omzendbrief heeft rechtskracht, is tegenstelbaar aan derden. Die bepaalt limitatief welke administratieve formulieren je moet kunnen voorleggen, waaraan je moet kunnen voldoen in functie van een doorlichting door de onderwijsinspectie: niet meer of niet minder, einde discussie.

Ik hoop ook wel dat dat voor rust zal zorgen. Je kunt die omzendbrief ook gewoon vinden op onze website 'Onderwijs Vlaanderen'. Ik hoop ook dat dat geleidelijk aan zal doorsijpelen richting de klasvloer. Het zijn soms heel kleine maatregelen, maar je moet bepaalde mythes bestrijden. Soms kijk je er ook tegenaan. Je kunt duizend keer zeggen dat het niet moet, toch blijven sommige mythes hardnekkig bestaan. Dat is een van de manieren waarop je die mythes kunt onderuithalen. Maar je moet eerlijk zijn: dat zal ook tijd en boterhammen vergen.

Wat de juridisering in het onderwijs betreft, hebben veel leerkrachten het gevoel dat beslissingen van de klassenraad vaak worden aangevochten door ouders en leerlingen en ze gaan daardoor een grote verantwoordingsplicht aan de dag leggen, om ingedekt te zijn tegen het moment waarop hun evaluatie wordt aangevochten. Ze kunnen dan zeggen dat ze het al van op voorhand hebben bijgehouden, in de tussentijdse evaluaties doorheen het schooljaar, en dat het dus een gedegen dossier is en ze sterk in hun schoenen staan. Dat is des mensen.

Daarom hebben we het 'vermoeden van deskundigheid' ingevoerd. Er werd hier in de commissie al vaak op gewezen dat dit vermoeden van deskundigheid

eigenlijk al wordt gehanteerd in de rechtspraak, voor de Raad van State. Dat is juist. Maar het aantal procedures bij de Raad van State ... dat zijn er 20 per jaar. Dat is niet het grote probleem. Het grote probleem zit bij de interne procedures. Dan spreek je over honderden interne procedures die worden gevoerd, en ook daar wordt het vermoeden van deskundigheid ingevoerd. Dat wil dus zeggen dat je ook daar, als klagende ouder, zult moeten aantonen dat de klassenraad fout heeft gehandeld. De klassenraad moet niet verantwoorden dat hij juist heeft gehandeld. Dat is dus een volledige omkering en dat is nu het geval, bij de evaluaties waar we nu voorstaan.

Dat is dus een duidelijke boodschap aan de klassenraad: er is echt geen enkele reden meer om uzelf te overladen met grote administratieve formaliteiten doorheen het schooljaar, en bovendien is er ook geen enkele reden meer om te bezwijken onder mogelijke druk en in functie daarvan je evaluatie aan te passen. Want dat hoor je wel eens regelmatig – met als klassiek voorbeeld bij de zoon of dochter van een advocaat – , dat men zegt dat men maar beter wat mild kan zijn in de finale jurering. Ook daar is dus geen enkel argument meer voor. Ik hoop dat ook wat rust en zekerheid geeft.

Een ander element van planlast bij leerkrachten is het gevoel dat ze continu bereikbaar moeten zijn. Ook daar proberen we op in te grijpen door aan de scholen op te leggen om een afsprakenkader te maken omtrent de digitale bereikbaarheid. Het gaat er niet om om je in te schrijven op deconnectiviteit, of dat er geen mails mogen verstuurd worden na 16 uur. Dat zeker niet. Het gaat wel om heel gewone menselijke afspraken, bijvoorbeeld dat mails die nog worden verstuurd na 16 uur, of na 18 uur, geen impact meer kunnen hebben op de volgende werkdag. Dat is heel eenvoudig, en ik denk dat alleen dat al bij heel wat huishoudens van leerkrachten en leerlingen voor heel wat rust zorgt.

We hebben dat dus opgelegd, en bij mijn weten heeft iedereen ondertussen ook aan die verplichting voldaan. Het belangrijkste is misschien niet eens het resultaat van die denkoefening, maar de denkoefening zelf. Men moet een afsprakenkader maken, dus men schuift aan tafel en spreekt erover, en dat proces is misschien nog belangrijker dan het uiteindelijke resultaat dat wordt opgeleverd.

Voor mij is dit rapport alleszins een stimulans om op de ingeslagen weg verder te gaan. Ik ben er rotsvast van overtuigd dat de verschillende maatregelen – hoe klein ze soms ook zijn – effectief een impact zullen hebben, maar het zal tijd en boterhammen vergen vooraleer het volledig doorsijpelt in elke directiekamer en in elke lerarenkamer. Dat weet ik. We moeten dus vooral doorgaan op de ingeslagen weg.

Ik hoop ook dat dit rapport oproept tot reflectie in de scholen en het in vraag stellen, met een kritische reflex, van de planlast. Men moet misschien meer doen, zoals de leerlingen die “Waarom dit? Waarom dat?” vragen, en ook zelf meer vragen waarom men iets moet doen. En men moet op de buzzer duwen als het antwoord ‘Dat moet van Brussel’ weerklinkt. Neen, dat gaan we toch even checken.

Ik sluit af met een oproep om zowel de planlastcalculator, de poster, en de bijhorende webpagina maximaal te gebruiken. Er zijn zesduizend van die posters uitgestuurd naar de scholen, en soms krijg ik nog het signaal van leerkrachten dat ze die niet kennen. Ik weet niet of ze met de juiste zijde naar voren zijn opgehangen ... Ik hoop dat dit onderzoek opnieuw kan bijdragen tot enige ruchtbaarheid aan de maatregelen die we hebben genomen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Collega Goeman, het is niet de eerste keer dat het hier over planlast gaat. Wel over het planlastrapport, maar een paar weken terug hadden we het over de planlastcalculator. Toen werd verwezen naar het rapport en hadden we al een paar keer van gedachten gewisseld. Minister, het klopt dat planlast relatief is, dat die subjectief wordt beleefd. De waaromvraag is in dezen inderdaad een zeer belangrijke: waarom moet men dingen bijhouden?

Ik wil graag verwijzen naar het Referentiekader voor Onderwijskwaliteit (ROK), waar heel duidelijk vermeld staat wat onderwijskwaliteit is, hoe de inspectie scholen evalueert, waarnaar er eigenlijk wordt gekeken. Daar staat bij het luikje opvolging als derde punt: "Het team stuurt het onderwijsleerproces bij op basis van feedback- en evaluatiegegevens." Het vierde punt gaat over de rapportage over het behalen van de doelen door de lerende, die onderbouwd moet zijn. Dan is de vraag natuurlijk hoe je dat onderbouwt, hoe je zorgt voor het bijsturen van het onderwijsleerproces op basis van evaluatie en feedback.

Een eerste punt dat ik daarbij wil aanhalen, is het vertrouwen in de professionaliteit van onze leerkrachten. Dat is vanmorgen ook aangehaald bij de bespreking van de eindtermen. Dat is iets wat ik soms mis. Als uren worden gekleurd en die middelen aan het onderwijs worden gegeven, is er vaak heel sterk sprake van sturing, van een soort wantrouwen bij het beleid. Ik denk ook dat het belangrijk is om in het referentiekader nog meer te duiden wat dan precies die rapportage is, wat precies bijgehouden moet worden.

Er werd gezegd dat er eigenlijk in geen enkele wetgeving staat dat er een leerlingvolgsysteem opgebouwd moet worden. Ik merk dat scholen daar soms echt mee worstelen: wat betekent dat precies? Daar is er wellicht dus nog wat meer duiding nodig. Ik herinner me dat, toen ik als leerkracht stagebegeleidster was, we heel sterk op papier moesten kunnen zetten hoe de leerling evolueerde. Dat is niet eenvoudig en dat is ook niet met een plusje of een minnetje aan te duiden, want daaruit leert die leerling ook niet zo veel. Dat waren dus uitgebreide verslagen. Ik denk dat we hier allen moeten overeenkomen over de boodschap dat evalueren geen planlast mag zijn.

Minister, afsluitend heb ik de vraag welke rapporten er nog zijn opgemaakt door de inspectie, die misschien al op uw bureau liggen en die u misschien nog voor 9 juni stilletjesaan zult bekendmaken.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord;

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, dank u wel voor de toelichting. We hebben gelukkig al heel wat stappen gezet inzake het wegwerken van planlast, niet alleen in deze, maar ook in de vorige legislatuur, met het in kaart brengen van planlast, met het beroemde 'Tarra'-rapport met aanbevelingen. Ik heb echt gemerkt dat er vanaf het begin van deze legislatuur enorm veel terechte aandacht gaat naar de aanpak van die planlast. Dat komt misschien ook omdat er hier heel wat mensen zitten die ofwel lesgeven ofwel verbonden zijn aan het onderwijs, en die heel goed weten wat dat precies inhoudt, voor hoeveel frustratie dat kan zorgen en dat dat ook een grote reden is waarom leerkrachten de handdoek in de ring gooien.

Ik denk wel dat we nu en in de volgende legislatuur echt nog meer moeten inzetten op het bekender maken van die maatregelen: wat moet niet, wat moet wel? Verder is er de planlastcalculator. Dat moet sterk doorsijpelen naar de werkvloer, want dat gaat echt veel te traag op dit ogenblik. Ik ben ervan overtuigd dat leerkrachten zeker gemotiveerd zijn om die enquête, die planlastcalculator in te vullen. Dat zeggen ze mij ook. Maar dan moet er daarna natuurlijk ook iets mee gebeuren. Dat moet ook geïnitieerd worden door de

directie. Ik denk dat we echt heel goed in het oog moeten houden of het aantal scholen dat daaraan meewerkt, zal stijgen of niet. Indien daar te weinig gebeurt, denk ik dat we daar wat sterker op zullen moeten aandringen.

Minister, u zei zojuist dat het leerlingvolgsysteem niet verplicht is. U hebt dat al meermaals gezegd. Vervolgens hoor ik cd&v bij monde van mevrouw Vandromme zeggen hoe belangrijk het is om uitgebreid te motiveren, en dat men het niet mag houden bij een plusje en een minnetje. Dat vind ik wel heel bizar. Zo zullen we er natuurlijk niet komen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil eerst een feitelijke vraag stellen, anders ga ik ze misschien vergeten. Ik had u ook gevraagd in mijn eerste tussenkomst hoe vaak de planlastcalculator al is ingevuld, en door hoeveel scholen. Hebt u daar zicht op? Dat wil ik eerst nog vragen.

Als er wordt gezegd dat het niet moet van Brussel, dan vind ik dat op zich wel een sterke slogan. U hebt dat al vaker uitgesproken. Een leerkracht heeft mij gecontacteerd, en hij is naar de directie gestapt met de boodschap dat er aan hem wordt gevraagd om van alles te doen, maar dat dat niet moet van Brussel. Die directeur zei toen dat het inderdaad niet van Brussel moet, maar van hem moet het wel. Waarom moet het dan wel van de directeur? Daar kreeg hij geen goed antwoord op.

Ik wil daarmee zeggen dat scholen echt aan de slag moeten gaan. Het beleidsvoerend vermogen van scholen is in dezen belangrijk om echt een beleid te voeren op het vlak van planlast. Dat hoeft niet moeilijk te zijn. Dat is geen 'rocket science'. Als je gaat samenzitten met een aantal leerkrachten, denk ik dat je op een halve dag tot een beleid kunt komen. Dat kan een A4'tje zijn, of minder, waarin staat wat wel of wat niet moet en waarom het moet.

Wilt u scholen daarin motiveren of stimuleren? Ik weet wel dat u dat niet kunt opleggen, maar wat wel kunt, is dat de inspectie zelf nagaat of scholen een beleid hebben op het vlak van planlastreductie. Als we vandaag vaststellen dat scholen en leerkrachten daarmee worstelen, dan moet het toch wel hoog op de agenda staan bij de inspectie. Dat is misschien wel iets waar u een invloed op hebt, minister. Bent u bereid om te overwegen dat de inspectie nakijkt of scholen zo'n beleid hebben? U zult dan zeggen dat dat nog meer planlast oplevert, maar dat is natuurlijk niet zo. Als je iets wilt initiëren, is dat misschien eventjes wat meer werk, maar erna zal het wat minder zijn.

Ik moet u ook gelijk geven, het gebeurt niet heel vaak, maar ik denk dat er heel vaak een soort immanente onzekerheid aanwezig is bij scholen, dat ze niet goed weten wat wel en niet moet, en dat ze het voor de zekerheid maar zullen doen. Ik denk dus dat het goed is dat er ergens kan worden afgecheckt of iets wel of niet moet.

Waar zou dat kunnen? Kan dat bij de inspectie? Wij kennen u allemaal, minister, maar wij kunnen moeilijk uw telefoonnummer doorgeven als wij die vraag krijgen. De vraag is concreet of een school ergens kan afchecken of iets wel of niet moet gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ja, ik zei het al: de uitwerking van die planlastcalculator vinden wij absoluut een goede zaak. Ik was eigenlijk echt onder de indruk toen de onderwijsinspectie die hier in de commissie is komen voorstellen. Maar de grote uitdaging is nu inderdaad om ervoor te zorgen dat er

effectief iets mee gebeurt. Ik ben dus ook wel benieuwd naar wat cijfermateriaal over hoeveel scholen dat nu effectief ook hebben ingezet. De stap daarna is ook om ervoor te zorgen dat er effectief iets gebeurt met de planlast die in kaart is gebracht. Met alle respect, minister, met een affiche in de leraarskamer alleen gaan we er niet geraken. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Nee, maar ik ben echt positief. Het is een opvolgvraag. Ik hoop dat u mij hier wel gelijk in geeft. Ik vind ook die affiches positief, maar er zal ook begeleiding nodig zijn van scholen om er effectief mee aan de slag te gaan. Directies zijn vandaag gewoon overbevraagd. Ik denk dus echt dat het zou helpen als we zouden durven nadenken over een traject dat met scholen kan worden afgelegd om met dat rapport van zo'n planlastcalculator aan de slag te gaan. Dat moet natuurlijk een partner zijn die de nodige autoriteit heeft om met geloofwaardigheid te kunnen zeggen dat sommige zaken niet moeten van Brussel, waardoor zowel directies als leerkrachten daar ook echt op vertrouwen en op voortbouwen.

Ik herinner mij niet dat u daar al iets over hebt gezegd. Ziet u daar mogelijkheden voor de pedagogische begeleidingsdiensten, voor de onderwijsinspectie zelf, om te kijken hoe zij ook een vervolgtraject met die planlastcalculator kunnen ondersteunen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik geef enkele punctuele elementen.

Het ROK, het kader van de inspectie, wil, voor alle duidelijkheid, gewoon zeggen dat scholen goed moeten kunnen duiden hoe ze hun leerprocessen aanpakken. Ze hebben soms veel administratieve paperassen, maar ze moeten kunnen uitleggen hoe een leerproces er voor hun school uit ziet. Dat heeft dus niets te maken met afvinklijstjes. Dat is niet het aangewezen pad om administratieve lasten te reduceren.

Mijnheer Danen, u wijst er terecht op dat het bij het duiden van het leerproces in veel gevallen gaat over stevig schoolleiderschap. Maar dat geldt evenzeer voor het overtuigd zijn van het eigen beleid, dat men dat niet hoeft te verantwoorden met behulp van administratieve formaliteiten en door een heel nauwgezet leerlingenvolgsysteem op tafel te leggen. Dan moet je sterk in je schoenen staan. Ik weet dat we steeds meer verwachten, vragen en vergen van schoolleiders. Maar dat lijkt mij wel een aandachtspunt. Ik stel steeds meer vast dat het schoentje daar soms knelt.

We moeten in een volgende fase zeker werk kunnen maken van een gedegen opleiding van de schoolleiders. Dat hebben we de voorbije decennia te zeer veronachtzaamd. De vaardigheden, de skills die wij vereisen voor gedegen schoolleiderschap zitten vandaag echt wel op een serieus niveau. Ik heb getracht daar wat verandering in te brengen door enerzijds een loonspanning tot stand te brengen, met de doelstelling dat je als directeur 35 procent meer verdient dan een leerkracht. We zitten nu op 31 procent, er is dus nog 4 procent te gaan. Anderzijds hebben we eindelijk eens een profiel opgesteld voor een schoolleider, een schooldirecteur. Wat verwachten we daarvan, welke talenten, welke kwaliteiten?

Op grond daarvan kunnen we nu schakelen naar een gemeenschappelijke gedegen opleiding en een basisopleiding die gelijk is voor eenieder. Managementvaardigheden, personeelsbeleid, kennis van de regelgeving, dat is gelijk voor iedereen, of je nu in een katholieke school zit of in een gemeenschapsschool. Daarbovenop kunnen de onderwijsverstrekkers op grond van hun eigen pedagogisch project nog een beperkte bijkomende opleiding opleggen, of niet. Maar we hebben tenminste een gemeenschappelijke opleiding op dat niveau.

De aantallen heb ik even moeten opvragen. Het rapport van de inspectie is gebaseerd op onder andere de planlastcalculator. Die werd gebruikt door 1525 onderwijsprofessionals. De online bevraging, die VOI.CE-app, was er bij 7165 onderwijsprofessionals uit het leerplichtonderwijs in de periode september tot oktober 2023.

We hebben het in deze commissie al gehad over de planlastcalculator. Ook dat zal zijn tijd vergen. Ik vond het ook niet leuk en onheus dat men vervolgens meldde dat het enige tijd vergde om die planlastcalculator in te vullen. Ja, het zal wel. Je moet dikwijls een kleine inspanning doen om dan op langere termijn daar de vruchten van te kunnen plukken. Als je wilt dat dat een gedegen bevraging en berekening is, ja, dan zul je daar wat tijd voor moeten vrijmaken. Maar dat is tijd die je volledig recupereert en na verloop van tijd heel snel en exponentieel terugwint.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, planlast is iets waar we allen wel een vraag over krijgen. Ik heb geen antwoord gekregen op de vraag welke dossiers er nog opgemaakt zijn door de inspectie en wellicht nog bekend zullen worden gemaakt de komende maanden, maar we zullen dat dan wel zien.

Maar ik wil nog een keer terugkomen op de opmerking die ik maakte. Ik heb zelf stagebegeleiding gegeven en als ik opmerkingen of punten moest geven aan leerlingen, dan was een leerling, mevrouw Grosemans, niets met een 7 op 10 op het verluieren van baby's. Die leerling was ook niets met een plusje of een minnetje. Maar ze was er wel iets mee toen ik kon aangeven waar ze nog in kon verbeteren en wat anders moest. Hetzelfde geldt bij het maken van soep of andere dingen: enkel een cijfer helpt die leerlingen niet. Er is een verslag dat toch gemaakt moet worden. En dat was mijn punt: het kan absoluut niet zijn dat die zaken onder druk komen te staan. Het moet nog altijd in het belang van een leerling zijn dat evaluatieprocessen worden meegegeven.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Ik denk dat het is zoals heel veel zaken in het onderwijs. De verandering is hier ook ingezet, maar dat heeft tijd nodig, dat moet groeien. Op dit ogenblik is dat jammer genoeg nog te weinig voelbaar op de werkvloer, maar eerst moet natuurlijk die planlastcalculator worden ingevuld, om dan zicht te krijgen op de planlast op school, en dan moet er een aanpak zijn. Met verloop van tijd zal dat zeker zijn effect hebben en we zullen dat ook wel zien in de volgende planlastrapporten.

Ik denk dat we in de tussentijd moeten blijven hameren op die planlastnagel, tot we hem volledig hebben ingeklopt, en blijven info geven aan de scholen, want dat is cruciaal om leerkrachten aan boord te houden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Inzetten op sterk schoolleiderschap is inderdaad heel belangrijk, niet alleen voor dit, maar ook voor andere domeinen. Dat lijkt me dus een belangrijke werf te zijn, ook voor een volgende regering.

Daarnaast denk ik ook wel dat scholen van elkaar kunnen leren. Het is goed om goede praktijken uit te wisselen. Daar hebben we ook platformen voor en die moeten we maximaal gebruiken om ook dit soort initiatieven, die goed zijn – je hebt scholen die erin geslaagd zijn om planlast te verminderen –, uit te breiden en de goeie praktijken te verspreiden. Ik hoop dat daar ook echt wel werk van gemaakt kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik hoop dat u goed onthouden hebt dat ik die planlastcalculator in eerste instantie absoluut een stap in de goeie richting vind. Het is een zeer nuttig instrument. Het is nu vooral de uitdaging om ervoor te zorgen dat die ook echt impact heeft, en daar is, denk ik, zeker nog werk. Maar bon, positief als ik ben, we leven op hoop.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de actiepunten van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs rond de inclusie van cognitief sterk functionerende studenten – 1484 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): In het jaarverslag van het Steunpunt Inclusie Hoger Onderwijs (SIHO) staat volgende passage: "Op basis van het advies 'Excelleren in het hoger onderwijs' van de Vlaamse Vereniging van Studenten volgt het SIHO samen met de Overheid en Expertisecentrum Talent drie actiepunten op om de inclusie van cognitief sterk functionerende studenten en leerlingen in, de transitie naar, het hoger onderwijs te bevorderen." Het SIHO neemt deze actiepunten op op vraag van minister van Onderwijs Ben Weyts.

Het jaarverslag gaat niet verder concreet in op de actiepunten. Het partnerschap van het SIHO met het expertisecentrum uit het project 'Voorbeeldscholen' valt natuurlijk toe te juichen. Daarom krijg ik hier graag meer informatie over.

Wat zijn de drie actiepunten? Hoe zullen die bijdragen tot een betere inclusie van onze cognitief sterk functionerende studenten?

Welke concrete acties werden door het SIHO ondernomen? Welke partnerschappen werden er nog door het SIHO aangegaan ter bevordering van de inclusie van cognitief sterk functionerende studenten? Hoe evalueert u de werking van het SIHO met betrekking tot deze belangrijke doelgroep? Overweegt u het SIHO sterker te betrekken in uw hoogbegaafdenbeleid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad zo dat ik er altijd voor probeer te zorgen dat schotten tussen hoger onderwijs en leerplichtonderwijs een beetje permeabel zijn. Als het gaat over mentaal welzijn, is het zo dat we een tegenovergestelde beweging hebben gemaakt, namelijk het beleid rond mentaal welzijn vooral gestalte gegeven op het niveau van de studenten. Dat passen we nu ook toe op het leerplichtonderwijs.

Als het gaat over sterk functionerende leerlingen gaan we de andere richting uit. We zijn namelijk gestart in het leerplichtonderwijs en daaruit willen we lering trekken in functie van het hoger onderwijs.

In het leerplichtonderwijs is er een structureel ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen sinds 1 september van vorig jaar. Aan dat ondersteuningsbeleid is een projectfase van drie schooljaren voorafgegaan.

Het ondersteuningsbeleid voor cognitief sterk functionerende leerlingen krijgt vanaf dit schooljaar vorm vanuit twintig ankerscholen, meer bepaald veertien basisscholen en zes secundaire scholen. Zij zetten lerende netwerken op met andere scholen die een beleid en praktijk voor cognitief sterk functionerende leerlingen willen ontwikkelen. Scholen kunnen de vraag stellen om aan te sluiten bij zo'n netwerk. De ankerscholen worden wetenschappelijk ondersteund door het expertisecentrum TALENT. Dit centrum en de scholen hebben een dienstverlenende opdracht en moeten openstaan voor ouders, scholen en ondersteunende diensten die met vragen zitten over dat beleid.

Ik heb aan het SIHO gevraagd om, op grond van dezelfde ratio, ook te kijken naar het hoger onderwijs. Er zijn krijtlijnen belangrijk. Zo is er afstemming met de experts betrokken bij het beleid dat we in het leerplichtonderwijs hebben uitgerold, om zo een vlotte overgang naar het hoger onderwijs te maken. Het is ook evidencebased en ik denk dat het SIHO goed is geplaatst om experts samen te brengen. Daarnaast gebeurt het samen met de studenten en wordt er vertrokken van wat reeds bestaat, dus uit een omgevingsanalyse en behoefteanalyse.

Ik wil bij dezen ook de medewerkers van SIHO, de betrokken experts en de betrokken studenten bedanken en mijn waardering uitspreken. Zij hebben heel snel de handen uit de mouwen gestoken en zijn samen aan de slag gegaan.

Het eerste actiepoint is de ontwikkeling van de leidraad 'Cognitief sterk functionerende leerlingen en studenten in het hoger onderwijs: van beleid naar praktijk'. Deze leidraad zal hogeronderwijsinstellingen een hand reiken om een meer inclusief instellingsbeleid ten aanzien van cognitief sterk functionerende studenten te voeren.

Het tweede actiepoint is de ontwikkeling van een eenvoudige, interactieve basistraining van twee uur waarin het profiel van cognitief sterk functionerende studenten en leerlingen in het hoger onderwijs en hun noden en concrete tips om een kwaliteitsvol onderwijs- en begeleidingsaanbod uit te bouwen, worden geschetst.

Instellingen zullen daar via een train-de-trainerprincipe mee aan de slag gaan om hun personeel te professionaliseren. Dit is dezelfde aanpak als we hebben gehanteerd bij de poortwachterstraining in het kader van mentaal welzijn. De basistraining wordt ook uitgewerkt in een online e-module voor de 'zelf aan de slag'-pagina op MoodSpace.

Het derde actiepoint is een informatiefiche voor cognitief sterk functionerende leerlingen in transitie naar het hoger onderwijs. Die infofiche biedt aan deze leerlingen meer info met betrekking tot het hoger onderwijs, en een overzicht van de ondersteuningsmogelijkheden in het hoger onderwijs. Die fiche reikt ook concrete tips aan om de overstap voor te bereiden. De materialen worden aan de instelling ter beschikking gesteld voor lokale toepassing. Het SIHO coördineert de opvolging van die drie acties en doet dat in samenwerking met het expertisecentrum TALENT, maar ook met het breder hoger onderwijsveld.

Binnen die coördinatieopdracht hield het SIHO focusgesprekken met inclusiecoördinatoren van instellingen hoger onderwijs, met diverse academische experts, ook uit het buitenland, en natuurlijk met de studenten zelf. Daarnaast werden gesprekken georganiseerd met coördinatoren van de ankerscholen om de aanpak voor leerlingen uit het secundair onderwijs die vakken in het hoger onderwijs volgen, zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. De materialen en acties worden samen met het brede veld ontwikkeld en er is ook een themamiddag waarop die worden voorgesteld. Die themamiddag fungeert ook als

een netwerkmoment. We hebben ook gezien dat dat heel goed werkt. We doen dat ook voor het leerplichtonderwijs.

Het SIHO volgt de implementatie van de training en de uitrol van de begeleidingsinitiatieven in het hoger onderwijs op en blijft een structureel aanspreekpunt voor het expertisecentrum TALENT en de ankerscholen rond eventuele knelpunten ten aanzien van het hoger onderwijs. Het SIHO is op dit moment natuurlijk al sterk betrokken bij hoogbegaafdheid en beleid daaromtrent, en zal ook in de toekomst daarrond een rol blijven opnemen. We plannen dit jaar een evaluatie van het SIHO, en dus ook de evaluatie van hun rol in het kader van het hoogbegaafdheidselement.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel voor uw antwoorden, minister. Het is fantastisch om te horen hoe we initiatieven die gegroeid zijn vanuit het leerplichtonderwijs, kunnen transformeren, kunnen meenemen, de ervaring kunnen meenemen om dit nu inderdaad ook naar ons hoger onderwijs over te brengen. Het is fantastisch om te horen op welke manier het SIHO daar mee zijn schouders onder gezet heeft en hoe zij ook voor de samenwerking met het expertisecentrum gaan, met andere experts, blijkbaar uit binnen- en buitenland, maar blijkbaar evengoed met coördinatoren van de ankerscholen. Want er stromen nu kinderen door naar het hoger onderwijs die effectief een goede begeleiding hebben gehad in het secundair onderwijs. Dat is dus eigenlijk heel fijn om te horen.

Ik noteer de drie actiepunten, namelijk de leidraad voor die cognitief sterk functionerenden die moet helpen om van beleid naar praktijk te gaan, dus eigenlijk de handleiding voor het hoger onderwijs die zij een beetje als houvast gaan kunnen hanteren; die interactieve basistraining, en vooral dat luikje van 'train the trainer' dat er mee aan gekoppeld zal worden, een heel waardevol gegeven; en de informatiefiche. Ik denk dat als we deze tools volledig uitwerken, we inderdaad heel sterke sleutels in handen geven van ons volledig hoger onderwijs om die hoogbegaafden op een juiste manier mee te kunnen begeleiden in hun opleiding. Dat gaan we dus zeker verder opvolgen.

Heel concreet was er al een voorbeeld van Hogeschool PXL, die aangegeven heeft als eerste te starten met een aangepast traject voor leraren in opleiding die zelf hoogbegaafd zijn. Zij gaan dan een heel specifieke oefening doen om te zien wat dat geeft voor de leerlingen zelf. PXL Hogeschool start dit al. Hier is de vraag of u enig idee hebt of zij hebben samengewerkt met het SIHO en met ons expertisecentrum. Of zijn zij uit eigen beweging ergens mee gestart?

De voorzitter: Mevrouw Isci heeft het woord.

Emine Gül Isci (Vooruit): Mevrouw Krekels, bedankt voor de vraag. Ook onze fractie volgt dit thema van sterk functionerende kinderen en jongeren graag van nabij op. Ik heb al heel goede initiatieven gehoord van de minister, waarvoor dank. Die samenwerking, die ankerscholen, de infofiche, de afstemming en het netwerken, dat zijn allemaal heel positieve dingen die hier zijn opgesomd.

Maar wij hadden nog een bijkomende vraag in het luik secundair leerplichtonderwijs. Vroeger werd er vaak te vlug van uitgegaan dat cognitief sterke jongeren het wel zouden maken. Maar integendeel, vaak werd er dan gezien dat ze juist gingen afhaken, gefrustreerd raakten of pas op de universiteit of hogeschool moesten leren leren.

De Katholieke Universiteit Leuven heeft bijvoorbeeld een aanbod waarbij cognitief sterke jongeren in het laatste jaar secundair onderwijs – naast hun curriculum –

één of meerdere opleidingsonderdelen uit de academische bachelor kunnen opnemen. Op die manier kunnen ze al op dat niveau worden uitgedaagd en maken ze ook kennis met het hoger onderwijs en de universiteit. Wij vinden dat natuurlijk een superpositief verhaal, maar bij de voorwaarden zien we toch een beetje ruimte voor verbetering. Een leerling kan pas deelnemen als hij is ingeschreven in het laatste jaar secundair onderwijs. Ze mogen ook maar maximaal tien studiepunten opnemen. Wij weten ook dat dat een beslissing is van de KU Leuven zelf en dat u daar niet in tussenkomt. Maar de vraag is eerder of er dan ook wordt samengezeten met instellingen zoals TALENT, om daar één beleid rond te voeren. Ook het maximum aantal studiepunten vinden wij voor evaluatie vatbaar. Het nadeel is dat ze al leerkrediet moeten inzetten en als ze dan niet slagen, ze dat leerkrediet verliezen.

Ik zou graag een aantal concrete vragen willen stellen. Zult u samen met het expertisecentrum en het SIHO rond de tafel gaan zitten om een eenvormiger afsprakenkader uit te werken voor cognitief sterkere leerlingen die de stap al deels zetten naar het hoger onderwijs? Kunt u dan ook bekijken of er uitzonderingen kunnen worden voorzien voor deze leerlingen wat het leerkrediet betreft? En wanneer zult u het beleidsadvies over uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen vrijgeven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik moet bekennen dat ik niet op elke vraag ... Wat betreft het project voor de lerarenopleiding is het mij niet duidelijk of er een samenwerking is met het SIHO. Dat zou ik zelf moeten nagaan, het is mij niet bekend. Het is alleszins wel goed dat men daar ook in de lerarenopleiding oog voor heeft. Het is goed dat men zegt dat er ook een plaats is voor hoogbegaafde leerlingen in de lerarenopleiding.

Het opnemen van vakken, dat is inderdaad een praktijk die de afgelopen jaren gestalte heeft gekregen. Ik denk dat niet alleen de KU Leuven daarmee aan de slag is gegaan. Ik was laatst in de Universiteit Hasselt voor een uiteenzetting over beter onderwijs. Er was een avondvullend programma en ik zag de hele tijd een jongen in het publiek zitten van een jaar of 14 jaar. Achteraf kwam hij goeiedag zeggen. Ik zeg: "Ja, excuus, waarschijnlijk ben je met je moeder moeten meekomen?" Waarop die jongen zei: "Nee nee, ik vond het heel interessant, ik ben hier omdat ik dat zelf wilde. Mijn moeder is met mij meegekomen." (*Gelach*)

Die jongen zat ook in een programma van UHasselt als een veertienjarige die was doorgestroomd. Die waren dus wel tevreden over het feit dat we verschillende leeftijdsbarrières hadden doen sneuvelen en ook dat de mogelijkheid werd gecreëerd om inderdaad al vakken op te nemen aan de universiteit. Dat was echt fijn om te zien, dat was een tevreden jongen eigenlijk. Dat was heel fijn. Het gebeurt daar dus ook, dus ik denk niet dat het enkel aan de KU Leuven gebeurt.

Wat betreft het opleveren van het rapport, weet ik eerlijk gezegd niet welke timing daarop staat. We zijn met zo veel bezig. Ik zal het u anders schriftelijk kunnen bezorgen, of aan de secretaris, maar ik kan het niet vanbuiten zeggen, mijn excuus.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Ik vind dat een heel mooi voorbeeld, van die jongen. Minister, eigenlijk ben ik – samen met u, denk ik – echt wel trots op wat wij de voorbije jaren in gang hebben gezet. Als ik zou terugblikken op mijn jaren hier, denk ik dat het op de kaart zetten van hoogbegaafdheid wel iets is waarvan ik kan zeggen dat ik er actief

mee mijn schouders onder gezet heb en dat we echt wel een mooi resultaat behaald hebben.

Natuurlijk is het werk zeker niet af. We hebben van alles in gang gezet, we hebben van alles mogelijk gemaakt. Dat moet zich nu verder, dieper en breder ontwikkelen – daar zijn we het uiteraard allemaal mee eens. Maar het staat op de kaart; er gaat aandacht naartoe. Er is ook veel meer inzicht in gekomen. Ik denk dus dat we verder moeten groeien en dat we ons verder moeten inzetten. Ik denk dat we hier nog verder kunnen schrijven aan dit mooie verhaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.